

M A G Y A R K U R I R

Bécs, Pénteken, Augustus' 26-dikán, 1825.

Nagy Britannia.

Az a' Kötés, melly Nagy Britannia és Mexikó között készült 's ez utolsó által rátifikáltatva Londonba küldetett, hanem innét némelly apróság nehézségeknek elhárítatások végett Mexikóba rátifikálatlan még egyszer vissza küldetett, következő Czikkelyekből áll: — „

„I. Czik. Örökös barátság' álljon-fel a' Nagybritanniai Európai tartományok 's alattvalók 's a' Mexikói egyesült Státusok és polgárok között.

„II. Czik. Költsönös kereskedési szabadság álljon fenn a' Nagybritanniai Felség' Státusi közt Európában 's a' Mexikói egyesült Státusok között. Mind kettőjük lakosainak engedtessek-meg hajójikkal és azokon találtató terheikkel egyik a' másiknak kikötőhelyeibe bevezni, hova mostan más idegeneknek bevezni megengedtetik, vagy ezután meg fog engedtetni, a' végre, hogy a' mondott országoknak valamelly részében megmaradjanak, lakjanak, 's házakat és magazinumokat, mellyekre kereskedés végett szükségek lehetne, építhessenek 's azoknak hasznát vehessék. Alattjában mind két nemzetek kereskedőji tellyes oltalmaztatás alatt és bátorságban folytassák foglalatosságait egyik a' másik földjén, ha azon ország' törvényeihez szokásaihoz és Statutumaihoz tartják magokat, a' melynek földjén tartózkodni fognak. A' mi azonközben az ő hajóiknak a' kikötőhelyekbe való bevezését 's ott való kirakodásokat illeti, mellyekről ezen Czikkelybenszó van, nem értődik az a' kereskedés, melly a' partok

mellett folytatik (hogy tudniillik a' Mexikói hajó a' Nagy britanniai part mellett, avvagy megfordítva a' Nagybritanniai hajó a' Mexikói part mellet egyhelyről más helyre hordhassa a' kereskedő portékákat, mert ez a' jus tsak a' nemzeti hajók' számára tartatik-fenn.

III. Czik. Ő Nagybritanniai Felsége megengedi továbbá a' maga Európán kívül lévő birtokaiban is a' Mexikói lakosoknak azon kereskedési szabadságot, mellyet a' felsőbb Czikkelyben azoknak a' maga Európai Státusaiban megengedett, olly kiterjedéssel, mellyel ugyan azt más nemzeteknek vagy már meg engedte, vagy még ezután meg fogja engedni.

IV. Czik. A' Mexikói hajós az ő Nagybritanniai F. ge' kikötőhelyében semmiféle honni természeti vagy mesterségi szerzeményeitől ne tartozzék nagyobb adót fizetni, mint a' mennyit ugyan azon szerzeményért más országbéli kereskedők az Anglus kikötőhelyekben fizetni tartoznak, vagy jövendőben fizetni tartozni fognak. Ez értődik meg fordítva az Anglus tartományokból származó természeti vagy mesterségi szerzeményekre nézve is ha a' Mexikói kikötőhelyekbe bevitettetnek. Hasonlót kell érteni a' két egyező Státusokból a' másikba kivitetődő szerzeményekért fizetődő adórol is. Semmi tilalom ne tetődjék a' Nagybritanniai vagy Mexikói Státusok' természeti vagy mesterségi szerzeményeknek ki-, vagy bevitetetéssekre, a' mi hasonlóképpen más idegen nemzetekre is ki nem terjesztődne. Azon kedvezések vagy privilegiumok, mellyet a' két egyező részek közzül valamellyik valamelly

más nemzetnek, valami feltétel alatt vagy a' nélkül adna, annak a' másik egyező részre is ki kell terjesztődni, egyedül csak azon Amerikai Státusokat vévén-ki, kik ennekelőtte Spanyol alattvalók valának, kiknek azon atyafisági tekintetből, mellyel ők a' Mexikói Státusokhoz köttetve vagy- nak, ezek adhatnak olly különös privilégiumokat is, mellyeknek az Anglus birto- kokra nem kell kiterjesztődni.

V. Czik. A' mi fennebb a' ki- és be- vitelért való adófizetésekről mondatott, úgy értődjék, hogy az, ugyan azon feltéte- lek alatt, minden terhért, világosításért, vezetésért 's egyéb e'félékért fizetődő adó- zásokról szoll, mint vagy a' két egye- ző országokban már fennáll, vagy ezután meg fog határozatni.

VI. Czik. Azok a' Nagybritanniai tar- tományokból származó természeti vagy mesterségi szerzemények, mellyek a' Me- xikói tartományokba Anglus hajókon vitet- nek-be, ott semmi felé nagyobb adót nem tartoznak fizetni, mint azon nemzetnek hajóji fizetnek, a' melyhez Mexikó legna- gyobb kedvezéssel viseltetik: ellenben, ha a' Nagybritanniai tartományokba a' Mexikói természeti vagy mesterségi szer- zemények Mexikói hajókon vitetnek is, ezekért se' kell semmi felé nagyobb adót fizetni, mint ha azon hajókon vitettek vol- na be, mellyekhez Nagybritannia legna- gyobb kedvezéssel viseltetik. A' Nagybri- tanniai tartományokból származó szerze- mények midőn Mexikói hajókon vitetnek- ki, semmi nagyobb adót fizetni nem tar- toznak 's a' vámbéli kedvezéshez 's juta- lomhoz is ugy számot tarthatnak, mint az olly nemzet hajói, mellyhez legnagyobb kedvezés mutattatik: 's mind ezeket éppen így kell érteni a' Mexikói szerzeményekre nézve is, mellyek onnét Anglus hajókon hozattatnak-ki. Ha idővel Mexikónak hajó- ji annyira megszámosodnának, hogy an- nak kereskedési foglalatosságaira magok is elegendőknek tartathatnak, ekkor meg-

eshetik, hogy az egyező részek egymás eránt minden tekintetben egyforma Systé- mát állíthatnak-fel a' két rész' hajójin e- gyik a' másikatól kivitetődő szerzemények- től fizetődő adózásokra, vámkedvezésekre, 's jutalmakra nézve.

VII. Czik. Hogy azon régulákra néz- ve, mellyekből megesmertethetik, hogy ez vagy ama' hajó Nagybritanniai légyen-é vagy pedig Mexikói, ezennel meghatároz- tatik, hogy minden hajót, melly az ő Nagy- britanniai F.ge' tartományaiban építettik, Britanniai törvényes ura van, Britannus által kormányoztatik, 's beíratatva van, Nagybritanni hajónak kell esmerni. Hason- lóképpen minden hajó, melly a' Mexikói földön épült vagy a' Mexikói törvények sze- rént naturalizáltatott, egy vagy több Me- xikói emberek' tulajdona, melynek született vagy naturalizáltatott Mexikói ember a' Pa- trónusa vagy Kapitánya, 's a' mellyen a' hajóhoz tartozó emberek' számának há- rom negyedrésze a' Mexikói Országlószék tudtával vétetett-fel, mint Mexikói ügy né- zettessék. Ez a' tulajdonossági megkülöm- böztetés a' Mexikói hajókra nézve, azon naptól számlálván, mellyen ezen Alkú rá- tifikáltatva kitseréltetik, 10 esztendeig ma- radjon-meg a' maga erejében, melynek el- telésével az alkudozó részek ezen Czikkelyt ismét fontolás alá veszik, 's ha jónak fog- ják találni, annak tartását tovább is ki fogják terjeszteni.

VIII. Czik. Valamint azon Mexikóiak személlyesen, a' kik Britanniai hadi ha- jókon eveznek, 's az ő jószágaik és tu- lajdonaik is, mellyek ezen hajókon száll- ittatnak, a' Britanniai zászlók által fedez- tetni és oltalmaztatni fognak. A' Mexikói emberek és tulajdonok, mellyek Nagybri- tanniai kereskedő hajókon szállittatnak, hasonlóképpen és olly módon fedeztesse- nek, mint azon nemzetekből való személ- lyek, melyeknek Anglia leginkább kedvez. Hasonló oltalmaztatást tapasztaljanak a' Britannusok 's Britanniai tulajdonok a'

Mexikói hadi és kereskedő hajókon. A' Mexikói zászlók valamint békességi, úgy azon hadakozási időkben is, mellyek Nagybritannia és valamely más Hatalmasság között kiüthetnek, mind azokkal a' privilegiumokkal és egyéb kedvezésekkel élhessenek, mellyeket ő Nagybritanniai F. gemost vagy későbbre akármely más nemzetnek adhat. A' két egyező részeknek hajóji, egyik a' másika' tartományaiban vagy Státusaiban, közönséges vagy katonai szolgálat végett le nem tartóztatódhatnak vallott károknak illendő megfordittatása nélkül. — (A' többi következik).

Spanyol Ország.

Barcellonában valami Frantzia tiszték között halált okoztak a' kenyérgolyóbisotok mult Julius' 30-dik napján. Az ott őrizeten lévő Frantzia tiszték közül néhányak boros palatzkok mellett ülven, egyik tréfából kenyérgolyóbisotokkal kezdte szembeülő barátját hajgálni, melly miatt ez, végezetre egy kevésbé békételenkedni kezdett. A' többek között volt valami Valory nevű tiszt is, hajdani Generálisnak fija, ki azt mondta, hogy néki ezen tréfa igen unalmas, és ő, ha valaki véle e'képpen tréfálgodna, annak a' boros palatzkot tsapná a' fejihez. Az elébb említett tiszt ezt halván, felkapott egy kis kenyérhajat 's azt Valoryra vetette. Valory azonközben megemlékezvén önn' szavaira, felvett egy boros palatzkot 's azt tisztapajtása' fejéhez tsapta. Ennek Duellálás lett a' vége. Sekundánsok választottak, 's már most a' vala tsak hátra, hogy az meghatározassék, hogy mitsoda fegyverrel verekedjenek. A' Sekundánsok se' pistolyra se' kardra nem akarták bortsátani a' Duellánsokat, azt mondván, hogy a' tisztnek mind kettővel nagy gyakorlottsága van, Valory pedig egyikhez se' ért. Végre a' katona - puskát választották, 's hogy a' lövést 100 lépésnyi távolságról te-

gyék. Valory lett szerentsétlenné, mint hogy a' másik tiszt olly lövést ejtett rajta, hogy a' golyóbis mind a' két lábain keresztül ment, 's bal tzombja' tsontját úgy össze rontsólta, hogy az ifjú úr az ötödik napon meghalt miatta, 's az annyát hóltig tartó bánatra juttatta.

Francia Ország.

A' St. Domingót illető Királyi Ordonánczra nézve olly éles kifejezésekkel nyilatkoztatták ki magokat némely Frantzia ujságírók, hogy a' Monitör Aug. 15-dikén, jónak találta őket illy megjegyzések által elhalgattatni: — „

„A' St. Domingót illető környüllásokra nézve több féle módon nyilatkoztatták ki vélekedéseiket ujságíróink. Az Aprilis' 17-dikén költ Ordonáncz nem tétzhetett 's valósággal nem is tetszett azon Ujságírójinknak, kik a' nélkül, hogy valamely alapos indító okra figyelmeznének, minden jót, a' mit az Országlószék tsinál, gátolni 's Censúra alá vonni akarnak. De senkit meg nem botránkoztattak az ő zavarék okoskodásaik; tudjuk, hogy ők azon résznek kedve szerént írnak, melyhez tartoznak; 's ezt minden így várta tőlök. Hanem éppen ezen Ordonánczról más ujságok is nagyon oktalan magyarázatokat adtak ki, még pedig olly Ujságok, mellyekről a' tartatik közönségesen, hogy ők az Országlószékekkel megegyezőleg szoktak beszélteni, holott tsakugyan sokszor különböznek vélekedéseikben, még pedig igen sokszor a' legfontosabb tárgyakra nézve. Meg vagyunk hatalmaztatva, hogy mind azokat az erőssítéseket, a' mik ezen levelekben 's név szerént a' Drapeau-blánkban Aug. 13-dikén az Apr. 17-dikén kiadatott Ordonáncz által a' St. Domingói lakosoknak tétetett ígéreték' egyenessége 's tökéletessége ellen mondattattak, hamisságoknak lenni kinyilatkoztathassuk. Ezen Aktát

maga az Egyenesség adta, és ez, tisztelettel 's háládatossággal fogadtatott, 's ez hasonló egyenességgel 's tellyes tökéletességgel végre is fog hajtani. Ezen Szó, X-dik Károly, olly szent, mint maga a Betsület."

St. Domingo, melly ezen világon legnagyobb szigetnek mondatik lenni, 's a' melly tsak ezen Frantzia revolúzió alatt illy sok tárgyat szolgáltatott az Olvasó Világnak az Olvasásra, ezen Vég-változása' alkalmatosságával is megérdemli, hogy a' minden napi történeteknek közönséges kiadóji, ezen ötet illető rajzolatokat leveleikbe felvegyék:

St. Domingo, Hispaniola, most Hayti, Nyugot-Indiában legszebb sziget, a' Kolumbus által lett felfedeztetés után jó darab ideig megmaradt mint Spanyol tulajdon. Későbbre a' Frantziák is megfészkeltek ott magokat. Nem soká számosságban kezdtek ott ugyan ők le telepedni, úgy hogy az ő részek 1790-ben a' szigetnek már egy harmadát tette, 's az ő lakosaik' száma 30,000 fejéreknél, 480,000 Fekete-raboknál, és 24,000 Kortsosoknál többre telt. A' Feketék között folyt utóbbi támodás 1791-ben ütött-ki, 's legrettenőbb kegyetlenséggel tartott 1804-ig, melly esztendőben a' Frantziák a' szigetről telyesen elkergettettek, 's a' Fekete és Kortsos lakosok megegyezve új Országlást állítottak-fel, 's Dessalines-t annak fejévé tették. Ekkor telyesen kivonták magokat a' Frantzia Országlás alól, 's elkötelezték egymásnak költsönösen magokat esküvés által, hogy készebbek lesznek mind meghalni inkább, hogy sem valaha magokat Európai Országlás alá adni. A' St. Domingo nevet eltörlötték 's azt a' Hayti nevet vették vissza, mellyet a' sziget akkor viselt, mikor Kolumbus felfedezte. —

Az első változás által azonban semmit nem nyertek. Dessalines, Jákob

nevezet alatt Császárrá tétetvén magát, Tyrannus maradt, a' mi addig volt, mellyért özszeesküvés ütven-ki magát ellene, futásra vette a' dolgot, de körül vették ellenségei 's meggyilkolták. Halála után Pétion és Christoph, az ő két főbb Generálisai verekedtek az Uralkodás felett. Christoph az Északi tartományokban Cap-Francois városában, Pétion pedig a' Déli tartományokban Port-au-Prince városában tanyázott. 1810-ben mind kettejek megszüntették halgatással az egymás ellen folytatott egyenetlenkedést. Elfoglalt tartományaikba Republikai Országlást vittek: bé: hanem Christoph még azon esztendőben Monárkhává tette magát, 's I-ső Henrik Király név alatt uralkodott. Az ő 1820-ban történt megbukása 's meggyilkoltatása még friss emlékezetében vagynak minden újságolvasóknak.

Boyer, ki a' Déli tartományokban mint Elölülő Pétion után ekkor Republikai Constitúzió szerént országolt, megértvén a' Christoph esetét, azonnal útnak indította sergeit Cap-Francois felé, melynek már ekkor Cap-Henri vala a' neve, legnagyobb fejetlenségben találta az országot. A' nép' salakja éppen akkor folytatta legnagyobb buzgósággal a' Királyi kintsnek felprédálását. De Boyer is tsakugyan talált még 11 millió Dollárokat, mellyet ő azután a' maga lakóhelyére Port-au-Prince városába szállíttatott által.

Boyer mindeneknek előtte a' tsendesség' helyreállíttatásán iparkodott; a' két Státusokat egy fő alatt, mint Republikát, özszezatolta; 's az e'-képpen egygyesített Republikáknak fejévé tétetett Elölülő nevezet alatt. — Ő Port-au-Prince városát tette az egész Republika fő városává, Cap-Henri városának pedig Cap-Hayti nevet adott.

Nem lehet valami tarkábbat gondolni, mint az ezen szigeten egy társaságban együtt élő nép-massát, a' korom-fekete

szintől fogva a' legfejérbbe Európai színig. Találtak itt Kúbai szökevények, kik elrontott Spanyolnyelven; Jamaikaiak, kik Anglus tördelék nyelven; kivándorlott Kuraszaói volt lakosok, kik rosz Hollandiai nyelven beszélnek. Továbbá credeti Feketék és Kortstsosok, kiknek nyelve valami Frantzia nyelvből származott kórts. A' fejer lakosok nagyon kevés számmal vagynak. Ezek részint Európából részint Amérikábol származtak oda. A' Korttsosok nagyon gögös beszédű emberek; sokat tulajdonítanak magoknak azért, hogy valamivel fejérbbetskék, mint a' tsupa feketék, 's ezeket nagyon megvetik, kik meg is esmerik, hogy a' Korttsosok nélkül nem sokat érnének az Ország' igazgatása' dolgában. A' Korttsosokat Frantziák művelték ki, 's most ők művelik a' tulajdon felekezetjek-bélieket 's kivált a' városi polgárságot. Boyer maga is Korttsos (Mulatte, melly annyit tesz; mint egy Európai és egy Fekete, Néger, szülektől származott ember.

Akár mit beszéljenek a' Frantziaírók a' St. Domingó' függetlenné lett tétetését illető K. Ordonánczról, tsakugyan Aug. 11-dikén estve közönségesen a' főbb théátronon olvasták azt fel Boreaux városában a' Praefektus' parantsolatjára, 's a' nép illy felkiáltással fogadta: Eljen a' Király!

Mexikói egyesült Státusok.

A' Times Ujságlevelek Londonban illy megjegyzésekkel szolgálnak a' Mexikói ujságlevelekből azon bizontalan híreknek elterjesztéssekre nézve, mellyeket némelleyek a' Nagybritanniai és Mexikói Országlószekek között fennforgott megegyezésnek nehézségeiről elhíreltek: — „

„Mi, így szollnak a' Times ujságlevelek, olvastuk a' Jun. 3-káig kijött Mexikói Ujságo-

kat. Akármelley nehézségek gátolják is még a' Nagybritanniai és Mexikói Országlószekek között készült Kötésnek ráifikáltatását (melynek egy részét mai ujságunk' elején mi is kiadtuk) a' Mexikói ujságok mindazonáltal még eddig semmi kielégítő felvilágosítást nem nyújtanak a' nehézségeket okozott pontokra nézve. Való az, hogy akkor midőn ezen Kötés megerössítettés végett a' Mexikói Congresszus' kamaráji' elibe terjesztetett 's némelleyek azt kívánták volna, hogy adjanak egy Toldalék Czikelyt hozzá, melly által a' Respublika' függetlensége formaszerént esmertessek-meg: ezen kívánság nagyon heves vetekedésekre adott alkalmatosságot. Hanem hogy mitsoda resultátuma lett ezen vetekedéseknek, erről még eddig semmi Tisztí Nyilatkoztatások ki nem adattak, 's a' Congresszus' üléseit tárgyazó tudósításokban se' tétetett ezekről még eddig semmi megjegyzés. Gyaníthatóképpen titkos ülésekben tehette a' kamara ezen tekintetben a' maga határozásait. Az *Aguila* nevű ujság azt erőssíti, hogy ezen halgatás tsak azt mutatja, hogy a' Congresszus vissza vetette azt a' tsak némelleyek által tétetett jóvallatott, hogy Anglia egy Toldalék Czikelyben kifejezett szavakkal esmerje-meg Mexikónak függetlenségét. Legalább az Elölülő' beszédében, melly által a' Congresszus' ülését berekesztette, semmi emlékezet nem tétetett ezen Toldalék' Czikely felől; hol tsak a' mondatik, hogy az Alkut a' Congresszus megerössítette.

A' mi a' Szenátust illeti, annak egy tagja így írt azon környülállásokról, mellyek abban ezen tárgyra nézve eléfordultak a' nevezett ujságnak az *Aguillának* kiadóhához: — „Valóság az, hogy vala- „mint elébb a' Követek' kamarájában úgy „azután a' Szenátusban is fenn-forgott az a' „kérdés, hogy miért nem találtak a' Kötésben egy különös Czikely, melly ál-

„tal Ánglia a' mi függetlenségünket,
„mint ezen barátsági Kötésnek bizo-
„nyos fundamentumát, nyilvános kife-
„jezésekkel megesmerné? Ezen kérdés ugyan
„egy Biztosság' elibe bortsáttatott megfon-
„tolás végett: de azonban ne féljünk attól,
„hogy ezen Biztosság vagy pedig a' Sze-
„nátus a' magok' kötelességeikről annyira
„el tudnának felejtkezni, hogy az ezen
„Toldalék Czikkelyt illető Jovallatot elfo-
„gadnák.“

„Mi (igy szollanak a' Tímes levelek)
vettük a' Mexikói Congresszus' Elölülő-
jének azon beszédét, melly által Máj. 21-
dikén a' Congresszus' üléseit berekesztet-
te. Ebben illy szavakkal emlékezik a' szó-
ban forgó Kötésről: — „Ánglia, a' melly
„réánk nézve leghatalmasabb Státus Euró-
„pában, megesmerte *Anahua* nak (e'
„volt a' Mexikói birodalomnak régi neve)
„függetlenségét, 's az a' Nemzet, mely-
„ről igazságosan elmondhatjuk azt, hogy
„ámbar ötet ezer mértföldök változtják-el
„töllünk, ő azonban tsakugyan az Améri-
„kai szározon lakik, 's nekünk határos
„szomszédunk, a' függetlenségi alapon lé-
„pett véllünk, Barátsági, Hajózási és Ke-
„reskedési Kötésre, melly a' Congresszus'
„elejébe adattatván, ennek helybehagyását
„már megnyerte.“

P á r m a.

Ő Felsége a' Pármai Herczegasz-
szony Mária Ludovika ő Fő Herczeg-
aszszonysága dítséretre méltó buzgósággal
gondolkodik azon Ország' boldogittatásá-
ról, melynek kormányozását az Isteni
Gondviselés őréá bízta. Elkészítettvén Ő
Felsége előbb a' Taron lévő hidat, az-
után a' Piaczentziák' szükségén is segíte-
ni kívánt 's a' Trebián is hasonló szép
hidat építtetett, melynek talpköve' letéte-
tése' innepét a' Fels. Császár és Császárné'
ottléte is kimondhatatlanul fényesítették,

's ugyan azt egy emlékeztető pénz is mu-
tatja, mellyet Manfredini mettzet. A' pénznek
egyik oldala a' Felséges Urunk és Aszszo-
nyunk egybefoglalt fej-képeiket (*Capita Ju-
gata*) ábrázolja illy körülírással: *FRAN-
CISCVS I. AVSTR. IMP. CAROL. AVGVSTA.
CONIVX.*; melynek tulsó oldalán illy fel-
írás olvastatik:

M. LVDOVICA
ARCH. AVST DVX. PARM.
FILIA
PONTI. TREBIAE. ADDITO
AVSPICH LAPIDEM
IMMISIT
CORAM
PARENTIB AMANTISS.
A. MDCCCXXV.

Készült még ugyan ezen hidépíttetési
alkalmatosságra egy más hasonló szép fel-
írásokkal ékeskedő emlékezet-péNZ, a' melly
Herczegné Ő Felségének jól talált képét
illy körülírással jelenti: *M. LVDOV. ARCH.
AVSTR. D. G. PARM. PLAC. ET. VAST. DVX.*;
's a' melynek tulsó oldalán következő úta-
sító vagy tudósító felírás olvastatik:

TREBIA
HANNIBALIS
A. DXXXV. V. C.
LICHTENSTEINII
A. MDCCXXXVI.
SOVWAROFII. ET. MELAS
A. MDCCCLXXXVIII.
VICTORIIS. MAGNA
EX DECRETO. AVGVSTAE
A. MDCCCXXI.
PONTE. IMPOSITO
VTILITATAE. POPVLOR.
FELIX

Ezen felírásnak a' következő magya-
rázat szolgálhat magyarázó kúlts gyanánt
a' régi és új Historiából: — „

„A' Trebia fövényes ágya vagy in-
kább tekenyője háromversbéli világszerte es-
meretes hadi történeteknek lett theátromává,
mellyek által ugyan annyiszor határozta-
tott-meg Felső Olasz ország' sorsa. Itt tör-
tént az, hol Hannibál Kristus' születé-

se előtt 218 esztendőkkel a' Sempronius Pro-Consulon nyert nagy győzelem által R o m a' legrettenetesebb ellenségének lenni kimutatta, mivel ez a' jövő béli Világ' birtokosnéja, mikor magát legnagyobb erőben lenni érezte 's mikor legfényesebb polgári virtusokkal ékeskedett, önn' megtartathatásáért, 10 esztendőkig tusakodni kényszerítettetett.

Csak nem 2000 esztendők teltek vala el, midőn ugyan ezen vidéken Austriának egyik legnemesebb Patriótája Herczeg Lichtenstein Wenzel egy véghatározású győzelem által, mellyet ő a' Spanyol Frantzia ármádák ellen megnyert az Austriai ármádának akkor elveszve volt fontosságát Felső Olasz országban vissza szerezte, Lombardiát 1746-ban Jun. 16-dikán meghódította, Piemontot megmentette, 's édes atyja' halálát, ki 1704-ben a' Bormidánál, tulajdon fegyveres kézzel jó ideig tartott leg vitézebb tusakodás után elesett vala, ugyan azon ellenségen megboszsullta, 's megmutatta azt, hogy a' Császárnénak benne helyheztetett nagy bizodalját, ki őtet Barátjának nevezte, megérdemelte.

Ugyan ezen Trebia' homokos térsége vala az, hol 53 esztendőknél eltelése után az Orosz és Austriai sergek Suwarow és Melás alatt összesatoltatva azon Frantzia ármádjával, mellyet Macdonald Nápolyból sietve oda hozott vala, hogy ott magát a' Moreau alatt lévő ármádjával össze tsatolja, szembe találkoztak, 's a' hol a' Frantziák ekkor még hevesebben verekedtek, mint VIII-dik Károly alatt az a' Frantzia sereg, melly magát 1495-ben Jul. 6-dikán az ellenséges sergek között vágván keresztül Fornoónál a' Taro mellyékein, ezen tsatázása által az Olasz népeknek a' várt nyereségek helyett csak a' furia francese névre való visszaemlékezést hagyta maga után. A' Macdonald' nagy reménségei azon közben hajótörést szenvedtek a' Suwarow' és Melás'

állhatatosságok 's ingadozást nem esmerő vitézségek ellen, 's ő jónak találta sergeinek maradványát a' tenger mellyéki útakon Szárzánán és Sestrin által Genuához vinni. Ezen három napig tartott verekedésben (Jun. 17. 18 és 19-dik napjain 1799-ben) a' Suwarow vallástétele szerént valamint az Oroszok úgy az Austriaiak, mint valóságos Hősök úgy verekedtek, 's egy Lichtenstein itt is megmutatta, hogy hazájának örömére, ő is örökség szerént vette által Őseitől a' vitézség lelkét.

Ezen Trebia Magna, melly illy sok halálos félelmű verekedések által nyerte vala a' maga nagy nevezetét, megnyerte már most a' Mária Ludovika kegyelmessége által a' Trebia Felix nevet is, mint hogy annak fővény-ágyán, melly egy Olasz mértföldnyire terjed ki, mostan egy olly híd emelkedik, melly a' Tarón lévőnél se' szépségére se' erősségére nézve nem alábbvaló.

Kelet-India.

Brigadéros Generális Campbell illy proklamátziót botsátott a' Birmán-nemzethez: — „

„Birmán-birodalom' lakosai! A' Nagybritanniai sergek benyomultak Országotokra, hogy azon kegyetlen és számos igasságtalanságokért, mellyeket a' ti, magának sokat kivevő Udvarotok, a' Nagybritanniai Országlószéknek alattavalóji ellen legnagyobb békességnek idején elkövetett, elégtételt keressen. Egy nagy és nemes lelkű nemzet, milyen az Indiában lévő Anglus Birodalom, a' maga nagy erejébe helyheztetvén bizakodását, minden eszközöket elé vett ezen ellenségeskedéseknek eltávoztathatására, csak hogy jámbor és tsendes eladások által megesmertethesse Udvarotokkal, hogy melly igasságtalan legyen annak magaviselete, és hogy melly rossz következesek szármozhassanak azokból, ha ő a' maga systemáját meg nem változtatná. De mind ezek a' nyilatkoztatások

tsak arra szolgáltak, hogy az **A v v a i** Udvarnak gögösködését még nagyobb grádira emeljék. Az Anglusok tehát, hogy jusaikat fenntarthassák, kénytelenek valának fegyverhez nyúlni. — „Mi lett eddig folytatott ellenségeskedéseinknek következése, nem szükség hogy én elé beszéljem, magatok jól tudjátok. Sergeim vitézsége már elvette Udvarotoktól az ő tengeri tartományait, **Merguit, Tavayt, Yehet, Martebant,** és **Cheduban** szigetét. A' régi **Pegut** pusztává tették a' hadi inségek. A' leghatalmasabb sergek, mellyeket, Udvarotok kiállithatott, szembe szálltak véllünk 's mi azokat mint a' polyvát úgy elszélesztettük! Az ólta, hogy a' mult esztendőnek Májusában **Ranguhn** városát elfoglaltuk, 700 ágyúnál többet és számtalan apró fegyvert vettünk-el tölletek; 's elveszett embereitek' száma is véghetetlen.

„Nintsen egyéb hátra, hanem hogy a' győzedelmes Anglus sergeket nem tsak fő városotokba, hanem még azon túl is mind addig vigyem, míg Udvarotok azon egyenességre, igazságra és politikára vissza nem tér, mellyel a' szomszéd Státusok egymásnak tartoznak.

B é c s.

Ferencz Károly Cs. Fő Hercegség 's Kedves Hitvese Sofia Cs. Fő Hercegszszony Olasz Országba tett útjokbollegjobb egészségben megérkeztek e' hónap' 24-dikén délben Laxenburgba.

Az előre kihirdettetett meghívattatáshoz képpent, nagy számmal inneplette Bétsben az itt lakó Magyar fő és közönséges gyülekezet a' maga nagy emlékezetű Királynának **Sz. Istvánnak** ditsősséges emlékezet-napját a' közelébb mult Vasárnapon. Az ezen alkalmatossággal tartatni szokott egyházi beszédet **Fő Tisztelendő Horváth János Úr Rudinai Apátur 's Veszprémi Kánonok tartot-**

ta, a' ki e'-végre különös tisztelettel meghívattatott vala. Minden halgatóji egy szájjal vallják, hogy a' benne helyheztetett bizodalomnak tökéletesen eleget tett a' nagy tudományú, gyönyörű előadással 's ékes szollással felruházott **Fő Pap.** Már tsak a' felvett tárgy által is előre meglepte a' közönséges figyelmet, a' melly e' volt: **Imé nagyobb van itten Salamonnál, Máté XII. 12.**

Sz. Misét Fő Tisztelendő Berghoffer Mihály Úr Győri nagy Praepost mondott. Nevelte ezen Gyülekezetnek fényességét **Magyar Fő Cancellarius Koháry Ó Hercegségének 'sa' Fels. Udvari Cancellaria** számos tagjainak léte. A' **Sz. Mise** után a' tisztelt két **Fő Pap Urakat 's hazánkknak számos Nagyjait a' Fő Canczellarius Ó Hertzege** fényes és gazdag ebéd által tisztelte.

Magyar Ország.

Nemes Árva Vármegyében Mélt. Gróf Erdődi Pálffy Fidelis Ur, Csász. Kir. Kamarás, és a' **Nagy Mélt. Kir. Helytartó Tanátsnál valóságos Tanátsos,** Aug. első napján fényes készülettel foglalta el **Fő Ispányi székét** különös beiktató **Királyi Commissarius** nélkül; minthogy **Ó Felsége** által a' szokott czerimoniáktól dispensáltattott. De a' **Nemes Vármegye Rendeinek** buzgósága még is mind elfogadásakor, mind beiktatásakor a' **Méltóságához illő tisztelkedést** el nem mulatta. A' szokott köszöntések, és felesküvés után a' **Méltós. Fő Ispány Úr** mindjárt a' **Dietára** való útmutatás készítéséhez fogott, és ezen örövendetes napnak örömét 300 személyeknek gazdag megvendéglésével nevelte. — **Dietára küldendő Követeknek,** a' **Státusoknak** köz megegyezésekkel **Mélt. Kir. Tanátsos,** és első **Vice-Ispány Abaffy Vendel,** és a' **Tiszán inneni Kerületbeli Táblának Assesora Tek. Zmeskal Jósef Urak** nevezettek-ki.